

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 12 SEPTEMBRE 1928.

Projet de loi approuvant la Convention signée à Paris le 12 septembre 1928,
relative à la nationalité de la femme mariée.

EXPOSE DES MOTIFS

MESSIEURS,

Le législateur belge, par respect pour l'individualité de la femme, a introduit dans notre législation le principe du libre choix de nationalité pour la femme mariée.

La loi du 13 mai 1922, sur l'acquisition et la perte de la nationalité, complétée par celle du 4 août 1926, accorde à la femme belge qui épouse un étranger, la faveur de conserver son statut de Belge, si, conformément aux formalités déterminées, elle en manifeste le désir, *dans les six mois qui suivent le mariage.*

De même, la femme étrangère qui épouse un sujet belge, peut, suivant les mêmes conditions, demeurer étrangère.

A son tour, la loi française du 10 août 1927, a consacré le principe de la liberté du choix de nationalité pour la femme qui se marie, mais, à l'encontre de la loi belge, elle décide que la femme conserve de plein droit sa nationalité à moins que, *avant le mariage*, elle ne déclare dans les formes requises, vouloir suivre la condition de son mari.

L'antinomie de ces systèmes aboutit, dans nos relations avec la France à créer parmi les femmes qui épousent un ressortissant de l'autre pays, de nombreux cas d'apatridie ou de bipatridie.

Désireux de mettre fin à cet état de choses les Gouvernements Belge et Français ont chargé une commission composée de leurs délégués de rechercher la solution de ce problème.

Cette commission a arrêté le texte que nous avons l'honneur de vous soumettre et qui a rencontré l'approbation des deux Gouvernements.

La base de l'accord est le principe *locus regit actum.*

En cas de mariage franco-belge contracté en *Belgique* la déclaration d'intention de la femme sera réglée uniquement par les dispositions de la loi belge.

Par contre, si le mariage est célébré en *France*, la femme manifestera son choix d'après les règles fixées par la loi française.

L'acte souscrit en Belgique sera valable en France et réciproquement.

L'économie du système réside en ceci, c'est qu'au lieu d'avoir en certains cas à faire une déclaration d'intention tant en France qu'en Belgique, la femme qui épouse un sujet d'un des pays co-contractants n'aura plus pour exercer son choix de nationalité qu'à se soumettre aux prescriptions de la loi du pays où le mariage est célébré.

En terminant, nous avons l'honneur, Messieurs, de vous signaler que cet accord est connexe à l'accord Franco-Belge ayant pour objet de régler les conflits en matière de recrutement militaire.

En effet, la nationalité de la femme mariée peut, en certains cas, conditionner en France la nationalité de l'enfant, et, partant, les obligations de milice de celui-ci.

Le Ministre de la Justice,

P.-E. JANSON.

Pour le *Ministre des Affaires Étrangères* absent,

HENRI JASPAR.

CONVENTION

entre la Belgique et la France relative à la nationalité de la femme mariée.

Préambule :

SA MAJESTÉ LE ROI DES BELGES et LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE FRANÇAISE ayant résolu de régler les difficultés qui peuvent provenir de la différence des lois belges et françaises quant à la nationalité de la femme mariée;

Les soussignés, dûment autorisés à cet effet, sont convenus des dispositions suivantes :

ARTICLE PREMIER. — La femme française acquiert, par son mariage avec un Belge, célébré en Belgique, la qualité de belge à moins qu'elle ne déclare dans les six mois à dater du jour du mariage et dans les formes prévues par la loi belge vouloir conserver sa nationalité française. Dans ce cas, elle sera considérée, comme n'ayant pas perdu la nationalité française.

Si le mariage est célébré en France, la femme française qui épouse un Belge conserve sa nationalité à moins que, avant le mariage, elle ne déclare expressément dans les formes prévues par la loi française vouloir acquérir, en conformité des dispositions de la loi belge, la nationalité de son mari.

ART. 2. — La femme belge qui épouse un Français en Belgique acquiert la qualité de française à moins que durant les six mois, à dater du jour du mariage, elle ne déclare dans les cas et les formes prévus par les lois belges, vouloir conserver sa nationalité.

Si le mariage est célébré en France, la femme belge qui épouse un Français conserve sa nationalité, à moins qu'elle ne déclare expressément, avant le mariage et suivant les formes prévues par la loi française, vouloir acquérir la nationalité de son mari.

ART. 3. — La déclaration effectuée au cours du mariage en vertu des articles 1 et 2 n'est pas soumise, en cas de minorité de l'intéressée, à l'autorisation de ses représentants légaux.

ART. 4. — Dans le cas où la future épouse posséderait à la date de son mariage la nationalité française au regard de la loi française et la nationalité belge au regard de la loi belge, elle sera considérée, pour l'application des articles 1 et 2 de la présente Convention, comme possédant exclusivement la nationalité de celui des deux pays où le mariage sera célébré.

ART. 5. — Pour l'application de présente Convention la production d'un certificat de coutume ne sera pas exigée.

ART. 6. — Les deux Gouvernements se communiqueront par semestre une copie littérale des déclarations prévues dans la présente Convention.

ART. 7. — La présente Convention pourra être dénoncée d'année en année à partir de l'échange des ratifications.

Finale :

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention.

Fait en double exemplaire, à Paris, le douze septembre mil neuf cent vingt-huit.

*Le Chargé d'Affaires de Belgique ad interim,
à Paris.*

(S.) OUBERT DE TIEUSIES.

*Le Ministre des Affaires Etrangères de la République
Française.*

(S.) BRIAND.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 12 SEPTEMBER 1928.

Wetsontwerp tot goedkeuring van de op 12 September 1928 te Parijs ondertekende overeenkomst tusschen Frankrijk en België, betreffende de nationaliteit van de gehuwde vrouw.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MIJNE HEEREN,

De Belgische wetgever heeft uit eerbied voor de persoonlijkheid van de vrouw, in onze wetgeving het principieel van de vrije nationaliteitskeuze voor de gehuwde vrouw ingevoerd.

Bij de wet van 15 Mei 1922 op de verwerving en het verlies van de nationaliteit, aangevuld bij de wet van 4 Augustus 1926, wordt aan de Belgische vrouw, die een vreemdeling huwt, de gunst verleend haar staat van Belg te behouden, indien zij overeenkomstig de voorziene formaliteiten, van het verlangen daartoe doet blijken *binnen 6 maanden na haar huwelijk*.

Zoo ook kan een vreemde vrouw die een Belgisch onderhoorige huwt onder dezelfde voorwaarden vreemdelinge blijven.

Op haar beurt werd, bij de Franche wet van 16 Augustus 1927, het principieel van de vrijheid van nationaliteitskeuze gehuldigd voor de vrouw die in het huwelijk treedt, maar in tegenstelling met de Belgische wet, wordt in die wet bepaald dat de vrouw van rechtswege haar nationaliteit behoudt, tenzij zij, *vóór het huwelijk*, in de vereischte vormen verklaart dat zij den staat van haar man wil volgen.

De tegenstrijdigheid van die stelsels leidt er toe, in onze betrekkingen met Frankrijk, voor de vrouwen die een onderhoorige van het andere land huwen, talrijke gevallen te doen ontstaan waarin personen geen of wel twee vaderlanden hebben.

Daar zij aan dien toestand een einde wenschten te maken, hebben de Belgische en Franche Regeeringen aan een commissie, samengesteld uit hun gevolmachtigden, de opdracht gegeven voor dit vraagstuk een oplossing te zoeken.

Die commissie heeft den tekst opgemaakt, dien wij de eer hebben U voor te leggen, en die door de beide Regeeringen goedgekeurd is geworden.

De basis voor de overeenkomst is het principieel : *locus regit actum*.

In het geval van een Fransch-Belgisch huwelijk, in België aangegaan, zal de

verklaring van de vrouw omtrent haar inzichten, alleen geregeld worden door de bepalingen van de Belgische wet.

Wordt, daarentegen, het huwelijk in Frankrijk voltrokken, dan zal de vrouw naar bij de Fransche wet gestelde regelen van haar keuze doen blijken.

De in België onderschreven akte zal in Frankrijk geldig zijn en omgekeerd.

Het stelsel zooals het is opgevat bestaat hierin, dat, in plaats van in sommige gevallen, zoo in Frankrijk als in België, van haar voornemen te moeten doen blijken, de vrouw die een onderhoorige uit een der overeenkomstsluitende landen huwt, om haar nationaliteitskeuze te doen, zich slechts zal hebben te gedragen naar de voorschriften van het land waar het huwelijk voltrokken wordt.

Ten slotte hebben wij de eer, Mijne Heeren, er U op te wijzen dat dit accoord in verband staat met de Fransch-Belgische Overeenkomst tot regeling van de geschillen inzake militaire reeruteering. De nationaliteit van de gehuwde vrouw kan inderdaad in sommige gevallen in Frankrijk de nationaliteit van het kind en daardoor ook diens militieverplichtingen bepalen.

De Minister van Justicie,

JANSON.

Voor de Minister van Buitenlandsche Zaken (afwezigd),

HENRI JASPAR.

OVEREENKOMST**tusschen België en Frankrijk betreffende de nationaliteit
van de gehuwde vrouw.***Inleiding :*

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING DER BELGEN en de VOORZITTER DER FRANSCHE REPUBLIEK besloten hebbend de moeilijkheden te regelen welke kunnen voortspruiten uit het verschil van de Belgische en de Fransche wetten in zake de nationaliteit van de gehuwde vrouw;

Zijn de ondergeteekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, tot de volgende bepalingen overeengekomen :

EERSTE ARTIKEL. — De Fransche vrouw verkrijgt door haar, in België aangegaane huwelijk met een Belg, den staat van Belg, tenzij zij, binnen zes maanden na den dag van het huwelijk en in de bij de Belgische wet voorziene vormen, verklaart dat zij hare Fransche nationaliteit wil behouden. In dat geval wordt zij geacht de Fransche nationaliteit niet te hebben verloren.

Wordt het huwelijk in Frankrijk aangegaan, dan behoudt de Fransche vrouw, die een Belg huwt, haar nationaliteit, tenzij zij, vóór het huwelijk in de bij de Fransche wet voorziene vormen uitdrukkelijk verklaart dat zij de nationaliteit van haar man overeenkomstig de Belgische wet wil verwerven.

ART. 2. — De Belgische vrouw die, in België een Franschman huwt verkrijgt den staat van Fransche, tenzij zij binnen zes maanden na den dag van het huwelijk in de gevallen en in de vormen die bij de Belgische wet zijn voorzien, verklaart dat zij haar nationaliteit wil behouden.

Wordt het huwelijk in Frankrijk aangegaan, dan behoudt de Belgische vrouw die een Franschman huwt haar nationaliteit, tenzij zij, vóór het huwelijk, en in de bij de Fransch-wet voorziene vormen, uitdrukkelijk verklaart dat zij de nationaliteit van haar man wil verwerven.

ART. 3. — Voor de krachtens de artikelen 1 en 2 staande het huwelijk, gedane verklaring is, in geval de betrokken vrouw minderjarig is, de machtiging van haar wettelijke vertegenwoordigers niet vereischt.

ART. 4. — Mocht de aanstaande echtgenoot, op den dag van haar huwelijk de Fransche nationaliteit ten opzichte van de Fransche wet en de Belgische nationaliteit ten opzichte van de Belgische wet bezitten, dan wordt zij, met het oog op de toepassing van de artikelen 1 en 2 van deze Overeenkomst, beschouwd, alsof zij enkel de nationaliteit bezat van dat van beide landen waar het huwelijk aangegaan wordt.

ART. 5. — Ter tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst wordt de overlegging van een costumenbewijs niet vereischt.

ART. 6. — De beide Regeeringen zullen elkander om het halfjaar een woordelijk afschrift mededeelen van de in deze Overeenkomst voorziene verklaringen.

ART. 7. — De tegenwoordige Overeenkomst kan jaar op jaar met ingang van den dag der uitwisseling van de bekrachtigingen worden opgezegd.

Slot :

Ter bevestiging waarvan de respectieve gevolmachtigden deze Overeenkomst hebben geteekend.

Gemaakt in *duplo* te Parijs, den twaalfden September negentien honderd acht en twintig.

*De Zaakgelastigde van België ad interim,
te Parijs.*

(Get.) OBERT DE THIEUSIES.

*De Minister van Buitenlandsche Zaken der Fransche
Republiek.*

(Get.) BRIAND.

CHAMBRE
des Représentants.KAMER
der Volksvertegenwoordigers.

Projet de loi approuvant la convention signée à Paris le 12 septembre 1928 relative à la nationalité de la femme mariée.

Wetsontwerp tot goedkeuring van de op 12 September 1928 te Parijs onderteekende Overeenkomst tusschen Frankrijk en België, betreffende de nationaliteit van de gehuwde vrouw.

ALBERT,

ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, Salut.

Sur la proposition de Nos Ministres de la Justice et des Affaires Étrangères,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Nos Ministres de la Justice et des Affaires Étrangères sont chargés de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE UNIQUE.

La Convention signée à Paris le 12 septembre 1928, relative à la nationalité de la femme mariée, sortira son plein et entier effet.

Donné à Bruxelles, le 12 septembre 1928.

ALBERT.

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,

Pour le Ministre
des Affaires Étrangères.

HENRI JASPAR.

ALBERT,

KONING DER BELGEN,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Op voorstel van Onze Ministers van Justitie en van Buitenlandsche Zaken,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLIJTEN :

Onze Ministers van Justitie en van Buitenlandsche Zaken zijn gelast in Onzen naam bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen waarvan de inhoud volgt :

EENIG ARTIKEL.

De Overeenkomst op 12 September 1928 tusschen België en Frankrijk betreffende de nationaliteit van de gehuwde vrouw gesloten, treedt ten volle in werking.

Gegeven te Brussel, den 12 September 1928.

Van 's Konings wege :

De Minister van Justitie,

Voor de Minister
van Buitenlandsche Zaken,